

Dergimizin bu sayısında Ermeni sorununun çeşitli yönlerini ele alan yazılar bulunmaktadır.

Olaylar ve Yorumlar 2016 yılının Eylül, Ekim ve Kasım aylarında Türkiye-Ermenistan ilişkilerini, Türkiye'nin Karabağ Sorununun çözümüne katkıda bulunma girişimlerini, Almanya Parlamentosunun Ermeni soykırım iddialarını kabul eden kararının iki ülke ilişkilerine olumsuz etkilerini, Fransa'da Ermeni soykırımını inkâr edenlerin cezalandırılmasını öngören bir kanun kabul ettirme sürecini ve son olarak da Ermeni soykırım iddiaları konusunda çevrilmiş uzun metrajlı filmleri incelemektedir.

Pulat Tacar, **Fransa'da Soykırım Sucunun İnkârını Cezalandırma Yasasının Gerekçesine Yüklenen Virüs** başlıklı yazısında 2012 yılında Ermeni soykırımını inkâr edenlerin cezalandırılmasına ilişkin bir kanunun, ifade özgürlüğüne aykırı bulunarak Anayasa Konseyi tarafından iptal edilmesine rağmen, Cumhurbaşkanı Hollande'ın iç siyaset hesaplarıyla, cezalandırmayı dolaylı yollardan gerçekleştirilmesine çalışan bir kanunun kabul edilmesine verdiği destek ele alınmaktadır.

Tolga Başak, **İngiliz Belgeleriyle Mondros Mütarekesi ve Ermeni Sorunu** yazısında Altı Vilayet ve Kilikya'dan oluşacak büyük bir Ermenistan kurulması beklentisi içinde olan Ermenilerin Mondros Mütarekesi hükümlerini bunu yansıtmadığı için hayal kırıklığı yaşadıklarını anlatmaktadır.

İhsan Burak Bilecikli, **Anadolu'da Bir Amerikalı Misyoner: Frederick Davis Gren ve Ermeni Meselesi** başlıklı yazısında bu misyonerin Van'da kaldığı dört yıl içinde Sason Bölgesindeki Ermeni olaylarını inceleyerek bu konudaki düşüncelerini Osmanlı ve İslam Karşıtı değerlendirmelerle kitaplarına yansıttığını anlatmaktadır.

Belgelerde Bitlis ve Çevresindeki Ermeni İsyanlarında Fransa'nın Rolü yazısında M. Törehan Serdar, Ermeni Taşnak-Hoybun teşkilatının, 1924-1930 yıllarında Doğu Anadolu'da gerçekleştirdiği terör eylemlerine Fransa'nın verdiği destek tartışılmaktadır.

Aram Andonyan adındaki bir Osmanlı Ermenisi 1920 yılında "Naim Bey'in Anıları – Ermenilerin Tehcir ve Katline dair Türk Resmi Belgeleri" başlığını taşıyan kitabında Talat Paşa'nın Ermenilerin ortadan kaldırılmasına dair

emirleri içerdiğini iddia ettiği bazı telgraflarının suretleri veriliyordu. Bu kitap ve içindeki sahte telgraflar yıllarca Ermeni soykırımının kanıtı olarak kabul edildi. 1983 yılında Şinasi Orel ve Şevket Yuca, Osmanlı Arşivlerinde uzun süren çalışmaları sonucunda Andonyan'ın kitabında yer alan telgrafların sahteliğini kuşkuya yer bırakmayacak bir şekilde kanıtladılar ve bu husustaki bulgularını 1983 yılında “Talat Paşa’ya Atfedilen Telgrafların Gerçek Yüzü” başlığı ile yayınladılar. Bu kitaptan sonra Ermeni ve Ermeni yanlısı yazarların Andonyan'ın yayınladığı sözde belgelere atıfta bulunmamaya başladıkları görüldü. 33 yıl kadar sonra Taner Akçam bu yıl “Naim Efendi’nin Hatıratı ve Talat Paşa Telgrafları – Krikor Gergeryan Arşivi” başlıklı bir kitap yayınlayarak Andonyan'ın kitabında yer alan belgelerin doğru olduğu iddia etti.

Tarafımızca kaleme alınan “**Aram Andonyan, Naim Efendi ve Talat Paşa Telgrafları Üzerine Bir Değerlendirme**” başlıklı yazımızda Akçam'ın kitabında ileri sürülen hususları ele alarak bunları ayrıntılı bir şekilde incelemekteyiz. Akçam'ın kitabı, Orel ve Yuca tarafından Naim-Andonyan belgelerine yöneltilen temel itirazlara (sahte imza, Osmanlı bürokrasisinin kullanmadığı kağıt tipi, kronolojik tutarsızlıklar vs) tatmin edici açıklamalar getirememekte ve bu itirazların birçoğunu görmezden gelmektedir. Bu çalışmamızda da görüleceği üzere Akçam'ın kitabının, Naim-Andonyan belgelerinin otantikliği üzerindeki tartışmada güvenilir bir kaynak olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

İçten saygılarımızla

Editör